

AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGÁNAK EURÓPAI POLGÁRI ELJÁRÁSJOGOT ÉRINTŐ ESETJOGA 2021-BEN¹

Case Law of the Court of Justice of the European Union
Regarding European Civil Procedure Law in 2021

Horváth E. Írisz²

Absztrakt: A polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott európai igazságügyi együttműködés keretében a tagállami bíróságoknak 1971 óta van lehetőségük ügyekben az Európai Bírósághoz, majd a névváltoztatást követően az Európai Unió Bíróságához fordulni az egyes nemzetközi jogi dokumentumok, illetőleg a másodlagos jogforrások rendelkezéseinek értelmezése céljából. A tagállamok gyakran folyamodnak ehhez az eljáráshoz, és az Európai Unió Bírósága évente 20-25 európai polgári eljárásjogi ítéletet hoz, ezzel próbálva iránytűként szolgálni a jogalkalmazók számára az európai polgári eljárásjog bonyolultnak tűnő rendszerében.

Jelen tanulmány az ötödik abban a sorozatban, amelynek az elmúlt évekhez hasonlóan az egyetlen célja az európai polgári eljárásjog forrásaival kapcsolatban 2021-ben hozott döntések bemutatása, ezzel is megkönnyítve a téma iránt érdeklődők munkáját.

Kulcsszavak: Európai Unió Bírósága, európai polgári eljárásjog, polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés, előzetes döntéshozatali eljárás

---

¹ A beszámoló tanulmány megírásához az ötletet Rolf Wagner e témában született írása adta. Lsd. WAGNER, 2016. 241-244. o., az Európai Unió Bíróságának 2016. évi ítéleteiről lsd. HORVÁTH, 2017. 15-22. o., az Európai Unió Bíróságának 2017. évi ítéleteiről lsd. HORVÁTH, 2018. 24-30. o., az Európai Unió Bíróságának 2018. és 2019. évi ítéleteiről lsd. HORVÁTH, 2020. 115-145. o., az Európai Unió Bíróságának 2020. évi ítéleteiről lsd. HORVÁTH, 2022. 139-151. o.

² Dr. Horváth E. Írisz, Ph.D. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar, Polgári Eljárásjogi Tanszék, egyetemi docens.

ORCID azonosító: <https://orcid.org/0000-0002-9277-6329>

A szerző további munkásságát lásd a Magyar Tudományos Művek Tára oldalán: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=10022613>

E-mail cím: horvath.edit.irisz@jak.ppke.hu

Abstract: Under the European judicial cooperation in civil and commercial matters, the Member States have had the opportunity to refer cases to the European Court of Justice since 1971 and, following its name change, the Court of Justice of the European Union for the interpretation of certain provisions of conventions and secondary legislation. The Member States often resort to this procedure and the Court of Justice of the European Union delivers 20 to 25 judgments regarding European civil procedure law each year, trying to serve as a compass for law enforcement in the seemingly complicated system of European civil procedure law.

The present study is the fifth in a series, its sole purpose is, as in previous years, to present decisions taken in 2021 in relation to sources of European civil procedure law, thereby facilitating the work of those interested in the topic.

Keywords: Court of Justice of the European Union, European civil procedure law, judicial cooperation in civil and commercial matters, reference for a preliminary ruling

BEVEZETÉS

A polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott európai igazságügyi együttműködés keretében született egyezmények, majd a 2000-es évek elejétől az ezen a területen alkotott másodlagos jogforrások rendelkezéseinek értelmezésére az Európai Bíróság, illetve az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bírósága) 1971. óta³ jogosult. Az előzetes döntéshozatali eljárások száma, melyek az EU Bírósága előtt indultak az egyes tagállamok megkeresései alapján az elmúlt években növekvő számot mutatott: ez nyilvánvalóan összefügg a másodlagos jogforrások számának emelkedésével is. Évente átlagosan 25-30 ügyben hoz határozatot az EU Bírósága: ezen határozatok az európai polgári eljárásjog területén nagy segítséget nyújtanak a nemzeti jogalkalmazók számára.

A jelen tanulmány annak a sorozatnak az ötödik tagja, melynek egyetlen célja, hogy – az előző évekhez hasonlóan – bemutassa az egyes

---

³ A Brüsszeli Egyezményhez (a polgári és kereskedelmi ügyekben irányadó bírósági joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló Brüsszelben 1968. szeptember 27-én kelt egyezmény) csatolt 1971-es értelmezési jegyzőkönyv tette lehetővé, hogy tagállamok az Egyezmény rendelkezéseinek értelmezését kérhessék az Európai Bíróságtól.

jogforrásokhoz kapcsolódóan 2021-ben született határozatokat, azáltal pedig segítséget nyújtson az EU Bíróságának vonatkozó gyakorlatát megismerni szándékozók számára. Az ítéletek az egyes jogforrásokhoz kapcsolódóan, az ítélettel érintett rendelkezések sorrendjében kerülnek bemutatásra.

I. ÍTÉLETEK

1.1. A ‘második Luganói Egyezmény’⁴

A második Luganói Egyezményhez kapcsolódóan 2017-ben született első és egyetlen ítélet után 2018-ban nem, majd 2019-ben három alkalommal hozott döntést az EU Bírósága egy-egy, abban szereplő fogalom értelmezéséről. Ezt követően 2021-ben ismét egy ítélet született.

A német szövetségi legfelsőbb bíróság kezdeményezésére indult előzetes döntéshozatali eljárásában született ítéletében akként döntött az EU Bírósága, hogy második Luganói Egyezménynek a „Joghatóság fogyasztói szerződések esetén” címe alatt található 15. cikke (1) bekezdése c) pontja határozza meg a joghatóságot abban az esetben, ha az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó, mint a fogyasztói szerződés felei e szerződés megkötésének időpontjában ugyanabban az ezen egyezmény által kötelezett államban rendelkeztek székhellyel, illetve lakóhellyel, és a jogviszony határokon átnyúló eleme csak az említett szerződés megkötését követően, a fogyasztó lakóhelyének az egyezmény által kötelezett másik államba történő későbbi áthelyezésével jelent meg.⁵

1.2. Brüsszel-I. rendelet

1.2.1. 44/2001/EK rendelet⁶

A 44/2001/EK rendelet (a továbbiakban: Brüsszel-I. rendelet) nem alkalmazandó a 2015. január 10. után indult ügyekben, így az utóbbi időben jól érzékelhető csökkenésnek indult azon ügyek száma, melyekkel ezen rendelet értelmezésére szorult az EU Bírósága: 2020-ban három ítéletben

---

⁴ 2009/430/EK TANÁCSI HATÁROZAT

⁵ C-296/20. SZ. ÜGY

⁶ 44/2001/EK TANÁCSI RENDELET

értelmezték ezen rendeletet a tagállami bíróságok részéről indított előzetes döntéshozatali eljárások eredményeként, ez a szám 2021-ben egy ítéletre csökkent. 2021-ben az EU Bírósága a joghatósági szabályok alkalmazhatóságát vizsgálta a jogalap nélküli gazdagodáson alapuló visszatérítés iránti kereset vonatkozásában.

A Horvátországból érkezett előzetes döntéshozatali eljárásában az EU Bírósága megállapította, hogy a Brüsszel-I. rendelet jogellenes károkozással kapcsolatos joghatósági okot tartalmazó 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy egy jogalap nélküli gazdagodáson alapuló visszatérítés iránti kereset nem tartozik az e rendelkezésben meghatározott joghatósági ok hatálya alá. Ítéletében az EU Bírósága azt is rögzítette, hogy a Brüsszel-I. rendeletnek a határozat végrehajtását érintő eljárásban kizárólagos joghatósági okot alapító 22. cikkének 5. pontját úgy kell értelmezni, hogy egy jogalap nélküli gazdagodáson alapuló visszatérítés iránti kereset nem tartozik az e rendelkezésben meghatározott kizárólagos joghatóság alá, még akkor sem, ha azt azon határidő lejárta miatt indították meg, amelyen belül a valamely végrehajtási eljárás során jogalap nélkül kifizetett összegek visszatéríttetése ugyanezen végrehajtási eljárás keretében követelhető lett volna.⁷

1.2.2. 1215/2012/EU rendelet⁸

Az elmúlt években – nyilvánvalóan az időbeli hatály okán – egyre növekvő számban értelmezi az EU Bírósága az 1215/2012/EU rendeletet (a továbbiakban: Brüsszel-IA. rendelet), mely a Brüsszel-I. rendeletet váltotta fel. 2020-ban már a Brüsszel-IA. rendelet egyes rendelkezéseit értelmezte legtöbb ítéletében az EU Bírósága – összesen 11 alkalommal, ez a szám 2021-ben eggyel nőtt. A Brüsszel-IA. rendelet generális jellegű szabályozási tárgyának köszönhetően ez nem meglepő, ugyanakkor arra tekintettel mégiscsak érdekes körülmény, hogy a Brüsszeli Egyezmény, illetve a Brüsszel-I. rendelet egyes rendelkezéseit illetően az elmúlt fél évszázadban széleskörű jogértelmező tevékenységet fejtett már ki az Európai Bíróság, illetve az EU Bírósága. A 2021-ben megszületett ítéletek – követve a korábbi évek gyakorlatát – a Brüsszel-IA. rendelet hatályát, valamint a joghatóságra vonatkozó szabályait érintették.

---

⁷ C-242/20. SZ. ÜGY

⁸ 1215/2012/EU PARLAMENTI ÉS TANÁCSI RENDELET

A Brüsszel-IA. rendelet *hatályát* illetően az EU Bírósága három alkalommal hozott döntést 2021-ben: mindhárom alkalommal a „polgári és kereskedelmi ügy” fogalmát tették a vizsgálat tárgyává.

Egy német helyi bíróságtól érkezett előzetes döntéshozatali kérelem nyomán a „polgári és kereskedelmi ügy” fogalmával összefüggésben megállapította az EU Bírósága, hogy abba beletartozik – a valamely díjköteles út használata alapján fennálló jogviszonyt magánjoginak minősítő – törvény alapján megbízott társaság által indított, az ilyen úthasználathoz kapcsolódó díjnak bírósági úton történő behajtása iránti kereset.⁹

Egy horvát kereskedelmi fellebbviteli bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárásában született ítéletében pedig azt rögzítette az EU Bírósága, hogy egy olyan társaság által üzemeltetett, közterületen található és kijelölt parkolóhelyre vonatkozó napi parkolójegy díjának behajtására irányuló kereset, amelynek a területi önkormányzat adott megbízást e parkolóhelyek kezelésére, szintén a „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalma alá tartozik.¹⁰

A harmadik, a Brüsszel-IA. rendelet hatályát érintő ítéletében – a Bulgáriából érkezett megkeresés eredményeként – szintén a „polgári és kereskedelmi ügy” fogalma alá tartozást állapította meg az EU Bírósága. Ez esetben ezt a valamely tagállam bírósága előtt az általános jogi szabályok szerint indított és lefolytatott ideiglenes intézkedéssel kapcsolatos olyan eljárás vonatkozásában mondta ki, amely egy gyorsforgalmi közút építési munkálatainak elvégzése tárgyában közbeszerzési szerződések odaítélésére irányuló olyan eljárás eredményeként kötött szerződés teljesítésével kapcsolatos kötbérre vonatkozik, amelynek ajánlatkérője hatóság.¹¹

A *joghatóság* körében 2021-ben is a különös joghatóságra vonatkozó szabályokat értelmezte legtöbbször az EU Bírósága, ezen felül csak egy-egy ítéletet hozott e körben.

A valamely tagállam bíróságai *joghatóságának meghatározásával* összefüggésben az EU Bírósága ítéletében – egy szófiai kerületi bíróság kezdeményezésére – rámutatott, hogy a Brüsszel-IA. rendelet alkalmazandó valamely tagállam bíróságainak egy – közhatalom gyakorlásával összefüggő feladatokat el nem látó – tagállambeli munkavállaló és e tagállamnak egy

---

⁹ C-30/21. SZ. ÜGY

¹⁰ C-307/19. SZ. ÜGY

¹¹ C-581/20. SZ. ÜGY

másik tagállam területén működő konzuli hatósága közötti jogvita elbírálására vonatkozó joghatóságának meghatározása céljából.¹²

Az EU Bírósága egy másik eljárásában – szintén egy szófiai kerületi bíróság által indított előzetes döntéshozatali eljárásában – a Brüsszel-IA. rendelet ugyanezen rendelkezése és a határokon átnyúló bizonyításfelvétel tekintetében fejtett ki értelmező tevékenységet. Ezen ítéletében az EU Bírósága megállapította, hogy a Brüsszel-IA. rendelet 5. cikkének (1) bekezdésével nem ellentétes, ha az adóssal szemben kibocsátott, cselekvésre felszólító meghagyás végrehajthatóvá válik, és e rendelkezés nem írja elő az ilyen meghagyás hatályon kívül helyezését.¹³

A *különös joghatósági* szabályok értelmezése keretében a szerződéssel, a jogellenes károkozással, valamint a fiókteleppel kapcsolatos joghatósági szabályokat értelmezte ítéleteiben az EU Bírósága.

A „szerződéssel kapcsolatos ügy” fogalmát is értelmezte az EU Bírósága a Brüsszel-IA. rendelet hatályával összefüggésben már említett, egy horvát kereskedelmi fellebbviteli bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárásban született ítéletében. E körben az EU Bírósága megállapította, hogy „szerződéses igény” fogalma alá tartozik egy olyan, közterületen található kijelölt parkolóhelyek egyikén való parkolásra vonatkozó szerződés alapján fizetendő díj behajtására irányuló kereset, amely parkolóhelyek szervezését és kezelését egy e célból megbízott társaság végzi, másrészt, hogy e szerződés a Brüsszel-IA. rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának második francia bekezdése szerinti szolgáltatási szerződésnek minősül.¹⁴

A Brüsszel-IA. rendelet 7. cikke 2. pontjában szabályozott jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben alkalmazható joghatósági szabályokat többször értelmezte az EU Bírósága 2021-ben. Egy krakkói kerületi bíróság kezdeményezésére indult előzetes döntéshozatali eljárásában leszögezte az EU Bírósága, hogy a Brüsszel-IA. rendelet 7. cikkének 2. pontjára hivatkozhat az a hivatásos tevékenységet folytató gazdasági szereplő, aki a közúti baleset károsultjától engedménnyel szerződés alapján megszerezte a követelést annak érdekében, hogy a káresemény helye szerinti tagállam bírósága előtt jogellenes károkozással vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel kapcsolatos

---

¹² C-280/20. SZ. ÜGY

¹³ C-208/20. ÉS C-256/20. SZ. EGYESÍTETT ÜGYEK

¹⁴ C-307/19. SZ. ÜGY

kereset nyújtson be a balesetet okozójának azon biztosítója ellen, amelynek székhelye a káresemény helye szerintitől tagállamtól eltérő tagállamban van. E körben azonban feltételül szabta az EU Bírósága, hogy teljesüljenek a Brüsszel-IA. rendelet 7. cikkének 2. pontja alkalmazásának feltételei: ennek vizsgálata azonban a kérdést előterjesztő bíróság feladata.¹⁵

Hollandia legfelsőbb bírósága előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező kérelme alapján az EU Bírósága szintén vizsgálta a Brüsszel-IA. rendelet jogellenes károkozásra vonatkozó szabályait. Az ügyben hozott ítéletében arra a következtetésre jutott, hogy a tisztán pénzbeli kárnak valamely befektetési számlán való közvetlen bekövetkezése nem teszi lehetővé azon tagállam valamely bírósága joghatóságának a kár bekövetkezési helyére alapított megállapítását, amelyben a számlát vezető bank vagy befektetési vállalkozás működik, ha e társaságot e tagállamban nem terhelték jogszabályban előírt közzétételi kötelezettségek. Az EU Bíróságának ezen megállapítása az olyan pénzbeli károkra vonatkozik, melyek olyan befektetési döntésekből erednek, amelyeket tőzsdén jegyzett nemzetközi társaságtól származó, világszerte könnyen hozzáférhető, de valótlan, hiányos vagy megtévesztő információk nyomán hoztak.¹⁶

A jogellenes károkozás körében – Lengyelországból érkezett kérelemre – kimondta ítéletben az EU Bírósága, hogy a személyiségi jogainak a valamely internetes oldalon közzétett tartalom révén történő állítólagos megsértésére hivatkozó személy érdekeinek központja szerinti bíróság csak akkor rendelkezik joghatósággal az e személy által az állítólagos teljes kárért való felelősség megállapítása iránt előterjesztett kereset elbírálására, ha e tartalom közvetlenül vagy közvetve lehetővé teszi a konkrét személy azonosítását.¹⁷

Az interneten elkövetett jogsértések körében foglalt ugyancsak állást Brüsszel-IA. rendelet jogellenes károkozásra vonatkozó joghatósági szabályait értelmezve az EU Bírósága. A francia semmitőszék kezdeményezésére lefolytatott előzetes döntéshozatali eljárásában született ítéletében arra a megállapításra jutott, hogy az a személy, aki – miután úgy véli, hogy rá nézve sértő megjegyzéseknek interneten való terjesztése révén megsértették a jogait – egyszerre jár el egyrészt az állítások helyreigazítása és az interneten közzétett tartalmak törlése érdekében, másrészt az ezen interneten való közzétételből eredő kárának megtérítése érdekében, minden egyes olyan

---

¹⁵ C-393/20. SZ. ÜGY

¹⁶ C-709/19. SZ. ÜGY

¹⁷ C-800/19. SZ. ÜGY

tagállam bíróságai előtt kérheti az általa megkeresett azon bíróság tagállamának területén okozott kár megtérítését, amelynek területén e megjegyzések hozzáférhetők vagy hozzáférhetők voltak, akkor is, ha e bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal a helyreigazítási és a törlési kérelem elbírálására.¹⁸

A jogellenes károkozás joghatósági szabályait egy madridi kereskedelmi bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján is vizsgálta az EU Bírósága. Ítéletében rögzítette, hogy a termékek árazására és az áremelésekre vonatkozó összehangolt megállapodásokkal érintett piacon a kár bekövetkezésének helye alapján az EUMSZ 101. cikkel ellentétes megállapodások által okozott károk megtérítése iránti kereset elbírálására két szempont alapján rendelkezhet bíróság joghatósággal és illetékességgel. Eljárhat ugyanis az a bíróság, amelynek illetékességi területén a vállalkozás, amely állítása szerint kárt szenvedett, az említett megállapodásokkal érintett termékeket megvásárolta, vagy az e vállalkozás által több helyen megvalósított vásárlások esetén az a bíróság, amelynek illetékességi területén e vállalkozás székhelye található.¹⁹

A fióktelep joghatóságának vizsgálata körében egy lengyel kerületi bíróság kezdeményezésére az EU Bírósága azt állapította meg ítéletében, hogy a Brüsszel-IA. rendelet 7. cikkének 5. pontja értelmében vett fióktelepnek, képviseletnek vagy más telephelynek kell tekinteni azt a gazdasági társaságot, amely az egyik tagállamban egy másik tagállamban székhellyel rendelkező felelősségbiztosító társasággal kötött szerződés alapján ez utóbbi nevében és javára gépjármű-felelősségbiztosítással összefüggő károkozással kapcsolatos kárrendezési tevékenységet végez. Feltétel azonban, hogy ez a gazdasági társaság harmadik személyek felé állandó jelleggel a biztosítótársaság részeként jelenjen meg, valamint saját ügyvezetéssel rendelkezzen és megfelelően felszerelt legyen ahhoz, hogy harmadik személyekkel tárgyaljon, akiknek így nem kell közvetlenül a biztosítótársasághoz fordulniuk.²⁰

A *biztosítási ügyekben irányadó joghatósági szabályokat* három ítéletében is értelmezte az EU Bírósága: mindhárom ítélet a Brüsszel-IA. rendelet 13. cikkének (2) és (3) bekezdésében rögzített, a károsult által közvetlenül a biztosító ellen indított keresetre vonatkozó joghatósági szabályok kapcsán adott iránymutatást a megkereső tagállami bíróságok számára.

---

¹⁸ C-251/20. SZ. ÜGY

¹⁹ C-30/20. SZ. ÜGY

²⁰ C-913/19. SZ. ÜGY

A jogellenes károkozás joghatóságával összefüggésben már említett, krakkói kerületi bírósági kezdeményezésre indult előzetes döntéshozatali eljárásában hozott ítéletében kimondta az EU Bírósága, hogy a Brüsszel-IA. rendelet 13. cikkének (2) bekezdését a 11. cikk (1) bekezdésének b) pontjával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy arra nem hivatkozhat az a társaság, amely a közúti közlekedési baleset közvetlen károsultjától – azon szolgáltatások fejében, amelyet e károsultnak a balesetből eredő károkkal összefüggésben nyújtott – megszerezte a biztosítási kártérítési követelést annak érdekében, hogy a baleset okozójának biztosítójától kifizetést követeljen, azonban nem folytat hivatásos tevékenységet az ilyen követelések behajtása terén.²¹

Az EU Bírósága a fióktelep joghatósága kapcsán már idézett, egy lengyel kerületi bíróság által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásában foglalkozott a biztosítási ügyekben biztosított közvetlen keresetindítás lehetőségével is. E körben az EU Bírósága arra a megállapításra jutott ítéletében, hogy a Brüsszel-IA. rendelet 13. cikkének (2) bekezdését a Brüsszel-IA. rendelet 10. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az eredetileg a károsultnak a felelősségbiztosító társasággal szemben fennálló követelését megszerző vállalkozás és a felelősségbiztosító társaság közötti jogvitában nem alkalmazandó. Ez azonban nem zárja ki, hogy az ilyen jogvita elbírálására vonatkozó joghatóságot adott esetben a Brüsszel-IA. rendelet 7. cikkének 2. pontjában szereplő jogellenes károkozásra vagy a 7. cikkének 5. pontjára, azaz a fióktelep joghatóságára alapítsák.²²

Az Egyesült Királyságból érkezett megyei bírósági megkeresés alapján az EU Bírósága szintén értelmezte a Brüsszel-IA. rendelet 13. cikkét. A (3) bekezdéssel összefüggésben megállapította, hogy a károsult ugyanezen cikk (2) bekezdésének megfelelően a biztosító ellen indított közvetlen keresete esetén az e károsult lakóhelye szerinti tagállam bírósága nem állapíthatja meg e 13. cikk (3) bekezdése alapján az említett károsult által egyidejűleg a biztosítási kötvény azon jogosultja vagy azon biztosított ellen indított kereset elbírálása tekintetében is a joghatóságát, aki más tagállamban rendelkezik lakóhellyel, és akit a biztosító nem vont perbe.²³

A Brüsszel-IA. rendeletnek *az egyedi munkaszereződések esetében alkalmazandó joghatósági szabályait* illetően egy ítéletet hozott 2021-ben az EU Bírósága. Ebben az ítéletében viszonylag részletesen körüljárta az

---

²¹ C-393/20. SZ. ÜGY

²² C-913/19. SZ. ÜGY

²³ C-708/20. SZ. ÜGY

alapeljárással érintett ügy tényállása kapcsán felmerülő kérdéseket. A salzburgi regionális bíróság által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárását lezáró ítéletében ugyanis megállapította az EU Bírósága, hogy a Brüsszel-IA. rendelet II. fejezetének „Joghatóság egyedi munkaszerződéseknél” című 5. szakaszában szereplő rendelkezések alkalmazandók az egyik tagállamban lakóhellyel rendelkező munkavállaló által egy másik tagállamban székhellyel rendelkező munkáltatóval szemben indított keresetre abban az esetben, ha a munkaszerződést a munkavállaló lakóhelye szerinti tagállamban tárgyalták meg és kötötték meg, és az a munkavégzés helyét a munkáltató tagállamában jelölte ki, ám munkavégzésre e munkáltatónak felróható okból nem került sor. Az egyedi munkaszerződések esetében alkalmazandó joghatósági szabályokkal tehát ellentétes a nemzeti joghatósági szabályoknak az előbbiekben említetthez hasonló keresetre történő alkalmazása, függetlenül attól, hogy e szabályok a munkavállaló számára kedvezőbbnek bizonyulnak-e. A Brüsszel-IA. rendeletnek a munkavállaló rendszeres munkavégzési helyére alapított joghatóságot rögzítő 21. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontját is értelmezte az EU Bírósága ebben az ítéletben. Ezzel kapcsolatban leszögezte, hogy a fent említetthez hasonló keresetet azon hely bírósága előtt lehet megindítani, ahol vagy ahonnan a munkavállalónak a munkaszerződésnek megfelelően teljesítenie kellett a munkáltatójával szembeni kötelezettségeinek lényegét. Egy feltételnek azonban teljesülnie kell itt: a Brüsszel-IA. rendeletnek a fióktelepek körében alkalmazandó különös joghatósági szabályait tartalmazó 7. cikke 5. pontja nem sérülhet.²⁴

A Brüsszel-IA. rendelet *kizárólagos joghatóságra* vonatkozó rendelkezéseinek értelmezésére egyetlen ítéletében kényszerült 2021-ben az EU Bírósága. A Brüsszel-IA. rendelet hatálya és a szerződéses ügyek különös joghatósági oka kapcsán már említett, egy horvát kereskedelmi fellebbviteli bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárásában született ítéletében az EU Bírósága az ingatlanon fennálló dologi jogokkal összefüggésben létesített kizárólagos joghatósági szabályok körében az „ingatlanbérlet” fogalmát értelmezte. Megállapította, hogy nem tartozik az alá egy közterületen található kijelölt parkolóhelyre vonatkozó napi parkolójegy díjának behajtására irányuló kereset.²⁵

---

²⁴ C- 804/19. SZ. ÜGY

²⁵ C-307/19. SZ. ÜGY

A Brüsszel- IA. rendeletnek az *ideiglenes és biztosítási intézkedéseket* szabályozó 35. cikke kimondja, hogy valamely tagállam bíróságainál az adott tagállam joga alapján rendelkezésre álló ideiglenes intézkedések – beleértve a biztosítási intézkedéseket is – még akkor is kérelmezhetőek, ha az ügy érdemére vonatkozóan más tagállam bírósága rendelkezik joghatósággal. Ezzel összefüggésben az EU Bírósága a Brüsszel-IA. rendelet hatálya kapcsán már említett, Bulgáriából kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásában született ítéletében leszögezte, hogy valamely tagállam bírósága, amelyhez e rendelkezés alapján ideiglenes vagy biztosítási intézkedés iránti kérelmet nyújtottak be, nem köteles joghatóságának hiányát megállapítani, ha egy másik tagállamnak az ügy érdemére vonatkozóan joghatósággal rendelkező bírósága már határozott egy azonos jogalapon, azonos felek között indított eljárásról. A Brüsszel-IA. rendelet 35. cikkét az EU Bírósága szerint ugyanis úgy kell értelmezni, hogy az ideiglenes vagy biztosítási intézkedés iránti kérelmet az eljáró bíróság székhelye szerinti tagállam jogára tekintettel kell vizsgálni, és azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely nem engedi meg az állammal vagy valamely közintézménnyel szemben fennálló pénzkövetelésre vonatkozó keresettel kapcsolatos ideiglenes intézkedés iránti kérelmet.²⁶

1.3. Róma I. rendelet²⁷

2018-ban és 2020-ban nem értelmezte az EU Bírósága a Róma I. rendelet rendelkezéseit, míg 2019-ben három, 2021-ben pedig kettő alkalommal is sor került erre.

A Maros megyei törvényszék által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásában az EU Bírósága a Róma I. rendeletnek az egyéni munkaszerződések esetében alkalmazandó jogra vonatkozó 8. cikkét értelmezte. Ezzel összefüggésben megállapította, hogy egyrészt valamely egyéni munkaszerződésben részes feleket úgy kell tekinteni, mint akik még akkor is szabadon választhatják meg az e szerződésre alkalmazandó jogot, ha valamely nemzeti rendelkezés alapján a nemzeti munkajog kiegészíti a szerződéses kikötéseket, feltéve, hogy a szóban forgó nemzeti rendelkezés nem kötelezi a feleket arra, hogy a szerződésre alkalmazandó jogként a nemzeti jogot válasszák. Másrészt úgy kell tekinteni, hogy az egyéni

---

²⁶ C-581/20. SZ. ÜGY

²⁷ 593/2008/EK PARLAMENTI ÉS TANÁCSI RENDELET

munkaszerződésben részes felek főszabály szerint még akkor is szabadon választhatják meg az e szerződésre alkalmazandó jogot, ha az e jogválasztásra vonatkozó szerződési feltételt a munkáltató fogalmazza meg, és a munkavállaló annak elfogadására szorítkozik. Így a Róma I. rendelet 8. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy amennyiben az egyéni munkaszerződésre alkalmazandó jog megválasztására e szerződés felei részéről került sor, és e jog eltér a 8. cikk (2), (3) vagy (4) bekezdése értelmében alkalmazandó jogtól. Ez utóbbi jog alkalmazását ki kell zárni, azon rendelkezések kivételével, amelyekről a Róma I. rendelet 8. cikkének (1) bekezdése értelmében e jog alapján „megállapodás útján nem lehet eltérni”, és amelyek közé főszabály szerint tartozhatnak a minimálbérre vonatkozó szabályok.²⁸

A Róma I. rendelet egyéni munkaszerződések esetében alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezései mellett a szerződésre alkalmazandó jog hatálya kapcsán alkalmazandó 12. cikkét értelmezte – a német szövetségi legfelsőbb bíróság kérelmére – ítéletében az EU Bírósága. Ezen ítéletben a fizetéseképtelenségi eljárással összefüggésben az összes hitelező számára hátrányos jogügyletek körében vizsgálta a Róma I. rendelet vonatkozó rendelkezéseit az EU Bírósága, ezért az ítélet rendelkezései a logikai sorrend megtartása okán a jelen tanulmány fizetéseképtelenségi rendeletre vonatkozó alcíme alatt jelennek meg.

1.4. Brüsszel-IIA. rendelet²⁹

Hosszú évek óta 2020. volt az első olyan év, mikor nem hozott az EU Bírósága ítéletet a Brüsszel-IIA. rendelet értelmezése tárgyában, ezt követően azonban „visszaállt” a korábbi gyakorlat és ugyanúgy, ahogy korábban már több évben is, 2021-ben is három ítéletében vizsgálta az EU Bírósága a Brüsszel-IIA. rendeletet: ezek inkább a szülői felelősség témáját érintették, illetve a rendelet által használt fogalmak vonatkozásában adtak iránymutatást a nemzeti jogalkalmazók számára.

A Brüsszel-IIA. rendelet *fogalommeghatározásokat* tartalmazó 2. cikkéből a 11. pontban szabályozott „jogellenes elvitel vagy visszatartás” fogalmát értelmezte a finn legfelsőbb bíróság által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásában született ítéletében az EU Bírósága. Kimondta, hogy

---

²⁸ C-152/20. és C-218/20. SZ. EGYESÍTETT ÜGYEK

²⁹ 2201/2003/EK TANÁCSI RENDELET

nem minősülhet jogellenes elvitelnek vagy visszatartásnak az a helyzet, amelyben az egyik szülő a másik szülő hozzájárulása nélkül úgy dönt, hogy gyermekét az annak szokásos tartózkodási helye szerinti államból valamely másik tagállamba viszi el, az elsőként említett tagállam által a Dublin III. rendelet³⁰ alapján hozott átadásról szóló határozat végrehajtásaként, majd a második tagállamban marad azt követően, hogy az ezen átadásról szóló határozatot hatályon kívül helyezték, anélkül hogy az első tagállam hatóságai olyan döntést hoztak volna, hogy az átadott személyeket visszavennék, vagy számukra engedélyeznék az ott tartózkodást.³¹

A *házassági ügyekben* az általános joghatóságra vonatkozó rendelkezések körében a házastársak szokásos tartózkodási helye fogalmát értelmezte – a párizsi fellebbviteli bíróság előzetes döntéshozatali indítványa alapján indult – eljárásában az EU Bírósága. Ezzel összefüggésben arra a következtetésre jutott, hogy az olyan házastárs, aki az életét két tagállam között osztja meg, e tagállamok közül csak egyben rendelkezhet szokásos tartózkodási hellyel. Így csupán azon tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal a házassági kötelék felbontása iránti kérelem elbírálására, amelynek területén e szokásos tartózkodási hely található.³²

A *szülői felelősségre* vonatkozó szabályok körében a Brüsszel-IIA. rendelet 10. cikkében található, a gyermek jogellenes elvitele esetén alkalmazandó joghatósági szabályok értelmezése körében az Egyesült Királyságból érkezett előzetese döntéshozatal iránti kérelem alapján az EU Bírósága megállapította ítéletében, hogy e rendelkezések nem alkalmazhatók abban az esetben, ha megállapítást nyer, hogy a szülői felelősségre vonatkozó kérelem benyújtásának időpontjában a gyermek a harmadik államba történt jogellenes elvitelt követően ezen államban szokásos tartózkodási helyet szerzett. Ilyen esetben az eljáró bíróság joghatóságát az alkalmazandó nemzetközi egyezményekkel összhangban, vagy ilyen nemzetközi egyezmény hiányában a Brüsszel-IIA. rendelet 14. cikkében rögzített, a fennmaradó joghatóságra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően kell meghatározni.³³

---

³⁰ 604/2013/EU PARLAMENTI ÉS TANÁCSI RENDELET

³¹ C-262/21. PPU. SZ. ÜGY

³² C-289/20. SZ. ÜGY

³³ C-603/20. PPU. SZ. ÜGY

1.5. Tartási rendelet³⁴

Az EU Bírósága a tartási rendelet rendelkezéseinek értelmezésére 2021-ben összesen egy alkalommal kényszerült: ítéletében a valamely tagállam bírósága által az Európai Unióhoz való csatlakozást megelőzően hozott határozatok vonatkozásában vizsgálta a tartási rendelet alkalmazhatóságát az Észak-Írország fellebbviteli bírósága által indított előzetes döntéshozatali eljárás lezárásaként. Ezzel összefüggésben a tartási rendelet átmeneti rendelkezéseit értelmezte az EU Bírósága és megállapította, hogy a tartási rendelet 75. cikke (2) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az csak a nemzeti bíróságok által olyan államokban hozott határozatokra alkalmazandó, amelyek e határozatok meghozatalának időpontjában már az Európai Unió tagállamai voltak. Emellett az EU Bírósága általánosan is kijelentette, hogy a tartási rendelet egyetlen rendelkezése sem teszi lehetővé, hogy a valamely államban ezen állam európai uniós csatlakozását megelőzően és a tartási rendelet alkalmazásának megkezdése előtt hozott, tartási kötelezettséggel kapcsolatos határozatokat ezen állam uniós csatlakozását követően egy másik tagállamban elismerjék és végrehajtsák.³⁵

1.6. A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló rendelet³⁶

A határokon átnyúló fizetéseképtelenségi eljárásokat az európai polgári eljárásjog területén az egyik legkorábban született másodlagos jogforrás szabályozta. A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló rendelet kapcsán széleskörű jogértelmező tevékenységet fejtett ki az EU Bírósága, 2020. évben azonban már csak a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló „új rendeletet”³⁷ értelmezte – egyetlen esetben. Ennek fényében némileg meglepő, hogy 2021-ben ismét „csak” a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló rendeletet értelmező kettő ítélet hozott az EU Bírósága, az „új rendelet” szabályait nem vizsgálta.

A Róma I. rendelettel összefüggésben már említett, a német szövetségi legfelsőbb bíróság által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásában az EU Bírósága a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló rendeletnek az összes hitelező számára hátrányos jogügyletekre vonatkozó szabályait

---

³⁴ 4/2009/EK TANÁCSI RENDELET

³⁵ C-729/19. SZ. ÜGY

³⁶ 1346/2000/EK TANÁCSI RENDELET

³⁷ 2015/848 (EU) PARLAMENTI ÉS TANÁCSI RENDELET

vizsgálta. Ítéletében megállapította, hogy a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló rendelet 13. cikkét és a Róma I. rendelet 12. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy a szerződésre a Róma I. rendelet alapján alkalmazandó jog a harmadik személy által valamely szerződő fél szerződéses fizetési kötelezettségének teljesítéseként eszközölt kifizetésre is irányadó, ha e kifizetést fizetéseképtelenségi eljárás keretében, az összes hitelező számára hátrányos jogügyletként vitatják.³⁸

A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló rendeletnek a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárások esetében a hitelezői jogok gyakorlásáról rendelkező 32. cikkének (2) bekezdését az EU Bírósága a ljubljanai felsőbíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárásában született ítéletében értelmezte. Ezen ítéletében az EU Bírósága kimondta, hogy a fizetéseképtelenségi főeljárásban az ezen eljárás felszámolója által már bejelentett követeléseknek a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárásban történő bejelentésére alkalmazni kell az ezen másodlagos eljárás megindításának helye szerinti állam jogszabályai által a követelések bejelentésének határidejére és az elkésett bejelentés jogkövetkezményeire vonatkozóan előírt rendelkezéseket.³⁹

1.7. Bizonyításfelvételi rendelet⁴⁰

A bizonyításfelvételi rendeletet az EU Bírósága 2012 után 2021-ben vizsgálta újra. A Brüsszel-IA. rendeletnek a valamely tagállam bíróságai joghatóságának meghatározásával kapcsolatos ítélkezési gyakorlata körében már említett, egy szófiai kerületi bíróság által indított előzetes döntéshozatali eljárásban született ítéletében arra a következtetésre jutott az EU Bírósága, hogy az olyan helyzet, amelyben valamely tagállam bírósága egy másik tagállamban olyan személy címét tudakolja meg, aki részére bírósági határozatot kell kézbesíteni, nem minősül a bizonyításfelvételi rendelet hatálya alá tartozó, megkereséses bizonyításfelvételnek.⁴¹

---

³⁸ C-73/20. SZ. ÜGY

³⁹ C-25/20. SZ. ÜGY

⁴⁰ 1206/2001/EK TANÁCSI RENDELET

⁴¹ C-208/20. ÉS C-256/20. SZ. EGYESÍTETT ÜGYEK

1.8. Öröklési rendelet⁴²

Az EU Bírósága 2021-ben három alkalommal értelmezte az öröklési rendeletet. Követve a korábbi évek gyakorlatát, 2021-ben a fogalom-meghatározások, illetve az alkalmazandó jog megválasztása, az átmeneti rendelkezések és az európai öröklési bizonyítványok joghatásai kapcsán adtak iránymutatást a nemzeti jogalkalmazók számára.

Az osztrák legfelsőbb bíróság által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárását lezáró ítéletében az öröklési rendelet 3. cikk (1) bekezdés b) pontja által meghatározott „öröklési szerződés” fogalmát értelmezte az EU Bírósága. Megállapította, hogy öröklési szerződésnek minősül az a szerződés, amelynek értelmében egy személy halála esetén ingatlana tulajdonjogának más szerződő felekre való jövőbeli átruházásáról rendelkezik. Ezzel összefüggésben az EU Bírósága azt is kimondta, hogy az öröklési rendelet alkalmazandó jog megválasztására vonatkozó átmeneti rendelkezést tartalmazó 83. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható az alkalmazandó jog 2015. augusztus 17. előtt történő megválasztása érvényességének vizsgálatára. Az ugyanis kizárólag az öröklési rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett, az örökhagyó által valamely vagyontárgya tekintetében kötött öröklési szerződésre, nem az öröklés egészére irányadó.⁴³

Az EU Bírósága 2021-ben az alkalmazandó jog megválasztásával összefüggésben megjelenő joghatósági kérdéseket illetően tovább segítette a nemzeti jogalkalmazókat. A kölni tartományi felsőbíróságról indult előzetes döntéshozatali kérelem alapján az EU Bírósága ítéletében kimondta, hogy ahhoz, hogy az öröklési rendelet 6. cikkének a) pontja értelmében vett joghatóság hiányának azon tagállam bíróságai javára történő megállapításáról lehessen beszélni, amelynek jogát az örökhagyó választotta, nem szükséges, hogy a korábban eljáró bíróság kifejezetten kizárja a joghatóságát. Szükséges azonban, hogy e szándék egyértelműen kitűnjön abból a határozatból, amelyet e tekintetben hozott. Ítéletében rögzítette az EU Bírósága továbbá, hogy a joghatóság hiányának megállapítását követően eljáró tagállami bíróság nem jogosult annak vizsgálatára, hogy az öröklési rendelet 6. cikkének a) pontjában, 7. cikkének a) pontjában és 39. cikkében megállapított feltételek teljesültek-e ahhoz, hogy a korábban eljáró bíróság megállapít-

---

⁴² 650/2012/EU PARLAMENTI ÉS TANÁCSI RENDELET

⁴³ C-277/20. SZ. ÜGY

hassa joghatósága hiányát. Az öröklési rendelet 6. cikke a) pontja és 7. cikke a) pontja által előírt joghatósági szabályok alkalmazhatóságát arra az esetre is megállapította az EU Bírósága, ha az örökhagyó a 2015. augusztus 17. előtt készített végrendeletében nem választotta meg az öröklésre alkalmazandó jogot, és e jog kijelölése kizárólag e rendelet 83. cikkének (4) bekezdéséből következik.⁴⁴

Az osztrák legfelsőbb bíróság előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett az EU Bíróságánál az európai öröklési bizonyítvány által kiváltott joghatások értelmezése érdekében is. E körben az EU Bírósága ítéletében lefektette, hogy az európai öröklési bizonyítvány mindazon személyek esetében kivált joghatásokat, akik a bizonyítványban név szerint szerepelnek, még ha annak kiállítását nem is maguk kérelmezték. Emellett ítéletében az EU Bírósága azt is megállapította, hogy a kiállításától számított hat hónapig érvényes az európai öröklési bizonyítvány olyan hiteles másolata, amelyen a „határozatlan ideig” megjegyzés szerepel, és kiváltja az e rendelet 69. cikke értelmében vett joghatásait, amennyiben e másolat az illetékes hatóságnak történő eredeti bemutatásakor érvényes volt.⁴⁵

ÖSSZEGZÉS

A 2020-ban történt visszaesést követően az EU Bírósága a 2021. évben a korábbi években átlagának megfelelő számú határozatában értelmezte az európai polgári eljárásjog egyes forrásait: 25 döntést tettek közzé.

Év	Határozatok száma
2016	23
2017	25
2018	30
2019	33
2020	19
2021	25

1.sz. ábra: Az EU Bírósága által hozott polgári eljárásjogi tárgyú ítéletek száma (saját szerkesztés).

---

⁴⁴ C-422/20. SZ. ÜGY

⁴⁵ C-301/20. SZ. ÜGY

A 2021. évben ezen a területen született ítélek által érintett rendeletek esetében – a korábbi évekhez hasonlóan – nagy hangsúllyal van jelen a Brüsszel-I. rendelet és a Brüsszel-IA. rendelet. A korábbi stagnálás után a 2020-ban csökkenésnek indult a Brüsszel-I. rendelet értelmezésére irányuló döntések száma tovább csökkent, hiszen 2021-ben már csak egyetlen ítéletet hozott ezen rendelet értelmezése tárgyában az EU Bírósága: ez nyilvánvalóan azzal magyarázható, hogy a Brüsszel-I. rendeletet felváltó Brüsszel-IA. rendeletet az időbeli hatálya miatt egyre gyakrabban alkalmazzák. A különböző családi kapcsolatok (házasság felbontása, szülői felelősség, tartás) rendezését célzó másodlagos jogforrások értelmezésére irányuló előzetes döntéshozatali eljárások továbbra is viszonylag markánsan jelen vannak az EU Bíróságának joggyakorlatában és ehhez területhez kapcsolódóan az emberi kapcsolatok, életviszonyok elnemzetköziesedésével összefüggésben egyre növekszik azon előzetes döntéshozatali eljárások száma is, melyek keretében a határokon átnyúló öröklésekkel összefüggésben fejtenek ki értelmező tevékenységet. Továbbra is egy kisebb gócpontként volt jelen az EU Bíróságának a polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén hozott ítéletei körében a fizetéseképtelenségi eljárásokra vonatkozó szabályok értelmezése. A fentiekben ismertetett ‘gócpontok’ mellett – mondhatni ad hoc módon – alig néhány vagy egy-egy ítélet született az európai polgári eljárásjog egyes részterületein: ezek közül talán kiemelendő a bizonyításfelvételi rendeletet értelmező ítélet, hiszen csaknem egy évtized után tette az EU Bírósága ismét vizsgálatra tárgyává ezt a másodlagos jogforrást.

A magyar bíróságok által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásokból 2021-ben egyetlen eljárásban sem született ítélet, két ügyben⁴⁶ azonban a felek egyike magyar illetőségű volt.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Folyóiratcikkek

HORVÁTH E. ÍRISZ (2017). Az Európai Unió Bíróságának európai polgári eljárásjogot érintő esetjoga 2016-ban. Eljárásjogi Szemle, 2017(2). szám, 15-22.

---

⁴⁶ C-30/21. SZ. ÜGY ÉS C-251/20. SZ. ÜGY

- HORVÁTH E. ÍRISZ (2018). Az Európai Unió Bíróságának európai polgári eljárásjogot érintő esetjoga 2017-ben. Eljárásjogi Szemle, 2018(2). szám, 24-30.
- HORVÁTH E. ÍRISZ (2020). Az Európai Unió Bíróságának európai polgári eljárásjogot érintő esetjoga 2018-ban és 2019-ben. Iustum Aequum Salutare, 2020(4). szám, 115-145.
- HORVÁTH E. ÍRISZ (2022). Az Európai Unió Bíróságának európai polgári eljárásjogot és nemzetközi magánjogot érintő esetjoga 2020-ban. In Nemessányi Zoltán (szerk.). Nemzetközi Magánjogi Évkönyv 2022. Budapest: HVG-Orac Lap- és Könyvkiadó Kft. és Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet 139-151.
- WAGNER, ROLF (2016). Aktuelle Vorabentscheidungsersuchen zur justiziellen Zusammenarbeit in Zivilsachen. GPR – Zeitschrift für Privatrecht der Europäischen Union, 2016(5). szám, 241-244.

Uniós jogszabályok

- A TANÁCS 1346/2000/EK RENDELETE (2000. május 29.) a fizetéseképtelenségi eljárásról
- A TANÁCS 44/2001/EK RENDELETE (2000. december 22.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról
- A TANÁCS 1206/2001/EK RENDELETE (2001. május 28.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről
- A TANÁCS 2201/2003/EK RENDELETE (2003. november 27.) a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 593/2008/EK RENDELETE (2008. június 17.) a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról (Róma I.)
- A TANÁCS 4/2009/EK RENDELETE (2008. december 18.) a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 650/2012/EU RENDELETE (2012. július 4.) az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és

végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1215/2012/EU RENDELETE (2012. december 12.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 604/2013/EU RENDELETE (2013. június 26.) egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2015/848 rendelete (2015. május 20.) a fizetéképtelenségi eljárásról

A TANÁCS 2009/430/EK HATÁROZATA (2008. november 27.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló egyezmény megkötéséről

Uniós bírósági ítéletek

C-307/19. SZ. ÜGYBEN 2021. március 25-én hozott ítélet, Obala i lučice d.o.o. kontra NLB Leasing d.o.o. [ECLI:EU:C:2021:236]

C-709/19. SZ. ÜGYBEN 2021. május 12-én hozott ítélet, Vereniging van Effectenbezitters kontra BP plc [ECLI:EU:C:2021:377]

C-729/19. SZ. ÜGYBEN 2021. április 15-én hozott ítélet, TKF kontra Department of Justice for Northern Ireland [ECLI:EU:C:2021:275]

C-800/19. SZ. ÜGYBEN 2021. június 17-én hozott ítélet, Mittelbayerischer Verlag KG kontra SM [ECLI:EU:C:2021:489]

C-804/19. SZ. ÜGYBEN 2021. február 25-én hozott ítélet, BU kontra Markt24 GmbH [ECLI:EU:C:2021:134]

C-913/19. SZ. ÜGYBEN 2021. május 20-án hozott ítélet, CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością kontra Gefion Insurance A/S [ECLI:EU:C:2021:399]

C-25/20. SZ. ÜGYBEN 2021. november 25-én hozott ítélet, NK, az Alpine BAU GmbH felszámolója által indított, az Alpine BAU GmbH, Salzburg – celjei fióktelep, felszámolás alatt részvételével folyó eljárás [ECLI:EU:C:2021:963]

- C-30/20. SZ. ÜGYBEN 2021. július 15-én hozott ítélet, RH kontra AB Volvo, Volvo Group Trucks Central Europe GmbH, Volvo Lastvagnar AB és Volvo Group España SA [ECLI:EU:C:2021:604]
- C-73/20. SZ. ÜGYBEN 2021. április 22-én hozott ítélet, ZM, az Oeltrans Befrachtungsgesellschaft mbH felszámolója kontra E. A. Frerichs [ECLI:EU:C:2021:315]
- C-152/20. ÉS C-218/20. SZ. EGYESÍTETT ÜGYEKBEN 2021. július 15-én hozott ítélet, DG és EH kontra SC Gruber Logistics SRL, valamint Sindicatul Lucrătorilor din Transporturi kontra SC Samidani Trans SRL [ECLI:EU:C:2021:600]
- C-208/20. ÉS C-256/20. SZ. EGYESÍTETT ÜGYEKBEN 2021. szeptember 9-én hozott ítélet, „Toplofikatsia Sofia” EAD, „CHEZ Elektro Bulgaria” AD és „Agentsia za control na prosrocheni zadalzhenia” EOOD, illetve „Toplofikatsia Sofia” EAD által indított eljárás [ECLI:EU:C:2021:719]
- C-242/20. SZ. ÜGYBEN 2021. december 9-én hozott ítélet, HRVATSKE ŠUME d.o.o., Zagreb, a HRVATSKE ŠUME javno poduzeće za gospodarenje šumama i šumskim zemljištima u Republici Hrvatskoj p.o. jogutódja kontra BP EUROPA SE, a Deutsche BP AG jogutódja, utóbbi pedig a The Burmah Oil (Deutschland) GmbH jogutódja [ECLI:EU:C:2021:985]
- C-251/20. SZ. ÜGYBEN 2021. december 21-én hozott ítélet, Gtflix Tv kontra DR [ECLI:EU:C:2021:1036]
- C-277/20. SZ. ÜGYBEN 2021. szeptember 9-én hozott ítélet, UM által indított, HW, ZL hagyatéki gondnokaként eljárva, a Marktgemeinde Kötschach-Mauthen és a Finanzamt Spittal Villach részvételével folyt eljárás [ECLI:EU:C:2021:708]
- C-280/20. SZ. ÜGYBEN 2021. június 3-án hozott ítélet, ZN kontra Generalno konsultstvo na Republika Bulgaria v grad Valensia, Kralstvo Ispania [ECLI:EU:C:2021:443]
- C-289/20. SZ. ÜGYBEN 2021. november 25-én hozott ítélet, IB kontra FA [ECLI:EU:C:2021:955]
- C-296/20. SZ. ÜGYBEN 2012. szeptember 30-án hozott ítélet, Commerzbank AG kontra E. O. [ECLI:EU:C:2021:784]
- C-301/20. SZ. ÜGYBEN 2021. július 1-jén hozott ítélet, UE és HC kontra Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG, VJ hagyatéka részvételével folyt eljárás [ECLI:EU:C:2021:528]
- C-393/20. SZ. ÜGYBEN 2021. október 21-én hozott ítélet, T. B., D. sp. z. o. o. kontra G. I. A/S [ECLI:EU:C:2021:871]

- C-422/20. SZ. ÜGYBEN 2021. szeptember 9-én hozott ítélet, RK kontra CR [ECLI:EU:C:2021:718]
- C-581/20. SZ. ÜGYBEN 2021. október 6-án hozott ítélet, Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad kontra TOTO SpA – Construzioni Generali, Vianini Lavori SpA [ECLI:EU:C:2021:808]
- C-603/20. PPU. SZ. ÜGYBEN 2021. március 24-én hozott ítélet, SS kontra MCP [ECLI:EU:C:2021:231]
- C-708/20. SZ. ÜGYBEN 2021. december 9-én hozott ítélet, BT kontra Seguros Catalana Occidente [ECLI:EU:C:2021:986]
- C-30/21. SZ. ÜGYBEN 2021. szeptember 21-én hozott végzés, Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt. kontra NW [ECLI:EU:C:2021:753]
- C-262/21. PPU. SZ. ÜGYBEN 2021. augusztus 2-án hozott ítélet, A kontra B [ECLI:EU:C:2021:640]